

LA TOPONÍMIA DEL TERME GENERAL D'ALACANT

Francesc TORRES FAUS

La present comunicació vol ésser una aproximació a la toponímia del Camp d'Alacant. Les nostres investigacions ens han portat a consultar els llibres de delimitació del terme general d'Alacant del segle XVIII¹. Són 18 volums d'un important plet que es va desenvolupar des de 1757 fins a 1775, i encara va continuar després, apel·lat, en el Consell de Castella. Entre els testimonis i proves aportades, hi ha còpies de delimitacions medievals, i dels segles XVI i XVII. Els topònims que hi apareixen, els hem completat amb d'altres que hem localitzat en documentació de tipus més general, com els repartiments de l'equivalent del segle XVIII, un llibre de «Justiprecio general del término»², i la documentació referent a la separació d'Aigües i Sant Vicent del Raspaig, sense catalogar.

El terme general d'Alacant abastava un total de 547 Km², i comprenia tota la comarca del Camp d'Alacant, tret de l'afegit de la Vall de Xixona, a més de Montfort, que ja pertany a la Vall del Vinalopó. En la comunicació fem referència tan sols a la toponímia rural, i no esmentem la toponímia urbana ni costanera. Començarem de nord a sud, esmentant primer els topònims que apareixen en la frontera del terme general d'Alacant, i després veurem els que apareixen a l'interior.

a) La Vilajoiosa.

Començant per la Vilajoiosa apareixen: *la Cala del Perxer*: de perxar una barca (Coromines, 1980); *la Cala de Peresot* (1662); *la Torre del «Charco»* (1662); *el «Carrisalejo»* (1297), la partida del *Carritxalet* (1662), el barranc del *Carritxalet*³: és la Phragmites comuns, també anomenada senill; la partida d'*Aigües* (1300), i el barranc d'*Aigües*; *el Blanquinar*, o *el tossal del Blanquinar*; *el coll dels Estornells*; *el coll dels Porxets d'Arnau*; *la «Muela»* (1297), *la Mola* (1300), *la serra de la Mola* (1662); *la Torrosella*; el barranc de *la Cantamola* (1662), *l'Alcantarella*, *la Cantamola*, el tossal de *l'Alcantarella*, que de totes maneres apareix, potser calga relacionar, ho amb la forma de la muntanya (l'alcàntara és una caixa gran en forma de baül), o be seria una paraula composta de cantàl (pedra gran) i mola (Alcover Moll, 1951-68).

(1) A.M. Alacant.— Armari 14, n° 10.

(2) A.M. Alacant.— Armari 5, n° 113.

(3) A.M. Alacant.— Armari 14, n° 10, en el llibre de Vilajoiosa trobem una nota que ens fa pensar en una certa castellanització a la ciutat d'Alacant: un testimoni d'Alacant parla del barranc del «carrizal», i el síndic de la Vilajoiosa li contesta «que el carrizal no se llamaba tal, sino Carrichal», pàg. 87.

b) L'Orxeta.

La delimitació amb l'Orxeta és curta, i apareixen els següents topònims: l'alt de l'*Alcantarella*, el barranc de l'*Alcantarola* (1297), o l'*Alcantella*; el barranc de la Mola: *el Cantal de l'Espino*: *l'espino és una planta Ramnàcia (Rhamnus alaternus)*.

c) Relleu.

Delimitació curta també. Comença en *el Cantal de l'Espino* (1662); *el tossal del Molló*; *el Cabesonet*; *la Penya Blanca*; *el Pic del Ginebral*; *la Foia de Seva* (cognom); *el Camí Real de Relleu* (1662); *la Senda de la Torre de les Manzanes* (1662).

d) Xixona.

Comença en el *Cabeç*, *Cabeçó* o *Cabesó* (Cabés o Cablesó és la forma catalana antiga), *el «Cabeçon»* (1297), *la serra del Cabesó* (1662): *cabeç* és la part més elevada d'un terreny rost, d'una costera (Alcover-Moll); *el Cabesonet* (1662); *el Coll del Porc*; *la Penya Forada* (1297), *la Penya Forada* (1662), *la Penya Forada del Cabeçó o del Porc*; la partida de *Cabrafich*: *el cabrafic* és una figuera borda (Moreu-Rey, Alcover-Moll); *les Penyes Roges*; *el barranc Salat* (1662): que rep aquest nom perquè travessa terrenys del Keuper, i l'aigua és salobre; *el barranc dels «Sapos»*; *el Vergeret* (1297): diminutiu de Verger, *la rambla del Vergeret* (1662); *el tossal de Vicent o de Sevilla* (cognoms); *l'Esquina de l'Ase*: l'esquina és l'esquena, i té el significat de lloma, part superior i convexa d'una cosa, en aquest cas una muntanya (Alcover-Moll), apareix també *esquinal*; *«los Guardas Viejos»* (1297), *les Guardes Velles* o *Contrast*: *el contrast* significa disputa, lluita (Alcover-Moll), i fa referència als plets per la frontera entre Xixona i Alacant, però també entre els Regnes de València i Castella, i entre les Diòcesis de València i Cartagena en el segle XIII; *la Fonteta dels Pobres*; *la Lloma Grossa* (1662) o *la Serra del Cantalar*; *el Riu «Monnegro»* (1297), *Montnegre* (1662); *el Pic del Montnegre*; i *el Pic del «Alcubila»* (1297), *de l'Alcobella* (1662), *l'Alcovella*, *l'Escovella* o *l'Alcobila*: *Alcovella*, d'origen àrab, seria un diminutiu de cambra, però l'*escobella* és un planta que viu als camps abandonats (la Salsola genistoides).

e) Tibi.

Trobem ací *l'Alcovella*; *la Lloma Rasa* (1662); *l'Estret Roig* (1662); *el Carregador* o *Descarregador de la Neu*; *la Serra del Ventós* (1662), o *el Ventós*; la partida dels *Terrenys d'Agost*; la muntanya de la *Talaia*; *el Maymó*.

f) Castalla.

Comença la delimitació dels dos tèrmens en *l'Alt del Ventós*; *el Rebolcador del «Siervo»*; *el tossal del Isojo*, *la Serra del Isop* (1662), *Hisopo*, *Isopo*: l'*hisop* (*Hissopus officinalis*) és una planta medicinal no gaire abundant a la península; la partida del *Exau*, *Xau*, *Maymó*, *Maixmo*, *Maigmó*, *Maimó*, *Maymo*; la *xau* és una mesura de líquids o un ocell (*Panurus biarmicus*), i el *Maigmó* és un topònim d'origen àrab, de Maimun (Alcover-Moll, 1951-68), de fet així apareix en el segle XIII, *Maymon* (1297); *el barranc del Maigmó*; *la Solana de la Serra del Maymó* (1662); *la Talaia del Pi* (1662); *la Serra Plana o del Paller*, i *la Lloma del Pallaret o del Paller*; *l'Alquitranera*: lloc on es fa alquitrà per a calafatejar els vaixells; *la Lloma dels Terrers d'Agost*; *el Coll de Ragil* (1662), potser de raig; *l'Estret de la Sarsa* (*Rabus ulmifolius*); *el barranc de la Sarsa*.

g) Petrer.

Des de l'*Estret de la Sarsa* comença la frontera amb Petrer: *el Pic de les Ateres*, i *el Coll de les Ateres*; *els Fontanars*, *la Font dels Fontanars*, i *el barranc dels Fontanars*; *la Lloma de Tàrrega*; *el Coll de la Canyada de lo Raig* (1662), *del Arraich*, o *de la Raich*; ens fa pensar en un topònim d'origen àrab, el ra'is, però també potser derivat de rais; *l'Almatar dels Moros* (1662); *la Solana de la Serra* (1662); *la Foradada* (1662); *el Pouet d'Irles* (1662); *les Boltes de Varoni* (1662), o *de Borony*; *el Clot del Llop*; *el barranc de Rovira*; *el Cantal de Llobregat*; *la Foia de*

Llobregat; la partida del *Palomaret*, la casa del *Palomaret*, i les *Foies del Palomaret*; la *Font de Colomina*; el llogaret del *Forn de Vidre*, i el *Coll del Forn de Vidre*; el *Racó de Rafael*; l'*Esquinal de la Serra del Cid* (1662), la *Serra del Sit*: aquest topònim àrab no té res que veure amb el cavaller medieval castellà, sino que significa «senyor» (Serra del Senyor), o «llop» (Serra del Llop), topònims que trobem sovint a les terres valencianes (Epalza, 1980); a més trobem el *Morro de la Serra del Sit* o el *Xaparral*, el *Xaparral de les Colles* (1662), el *Xaparral*, el *Pla dels Xaparrals*: xaparral és una paraula d'origen pre-romà, que significa «bosc d'arbres petits», o d'origen bereber, significat «carrasca» (Coromines, 1954); l'*Esquinal*, l'*Esquinal del Sit*; la *Serra del Pic de les Monteses*, la *Penya de les Monteses* (1662), o de les cabres monteses (Capra pyrenaica hispanica); l'*Almadrava* (1297), la *Serra de l'Almadrava* (1381), l'*Almadrava* (1662): d'origen àrab, terra endins té el significat de teular, rajolar (Barceló Torres, 1982), alguns diuen que és la del Sit, d'altres que està al sud del Sit, d'altres que és la Carrasqueta; trobem, també, la *Font de l'Almadrava*, el *Coll de l'Almadrava*; el *Tossal de les Solanes Aspres*; els *Castellarets de Rabosa* (1662); la «*Carraschiella*» (1297), la *Carrasqueta* (1662), *Carrasquela* o «*Carrascuela*»: potser siga la mateixa Serra del Sit o del Xaparral; el *Castellaret de Tarrach* (segons l'anomenen els d'Agost), els de Montfort li diuen el «*Muron*», els de Novelda el «*Monteret*», els de Petrer *Castellaret de Tarrach* o *Monteret*, i els testimonis d'Alacant diuen que hi ha dos monterets o pics, i el més alt és el *Castellaret de Tarrach*: el terrac és una planta (Salvia verbenaca) semblant a la sàlvia; el *barranc de l'Aigua* (potser el mateix dels Fontanars); i el *Derramador de Barriomar*.

h) Novelda.

Comença en la *Serra del Sit*, i la *Serra de l'Almadrava* (1381). La delimitació del segle XIV no parla de la Serra del Sit. Continua després el *Derramador de Boniomar* (1297), *Derramador de Beniomar* (1662), el *barranc de Barriomar*, topònim d'origen àrab, i avui correspondria al barranc del «Tio Bonifa». El mot *derramador* sembla que fa referència a un con al·luvial, format en eixir el barranc de les muntanyes. Trobem, també, la *Penyeta Roja* (1381), la *Penya Roja* (1662); la *Canyada d'en Antoni Pérez* (1381); la *Canyada d'en Jaume Seva* (1381); la *Canyada d'Antoni Joan* (1662); la *Canyada de Maigmo* o de *Maymon*; l'*Esquinal de la Serreta Llarga* o de *Beniomar* (1662), la *Serreta*; les *Armes del Rei*; la *Lloma del Fondo* (1662); la *Lloma de Novelda*, la *Forca de Novelda* (1297), el *Puig de las Forques d'Argamasa* (1381), les *Forques Velles* (1662), les *Forques*, vora el *Vinalopó*; el «*riu de Novelda*» (1297), la *Rambla Major* (1381), la *Rambla del Pla* (1571), la *Rambla* (1662), el *Riu Sec*, així s'anomena el *Vinalopó* en aquestes terres; l'«*Alfagar Ramblajugo*» (1297), l'*Assut d'Alfaser* (1381), el *Castell d'Alfaser* (1662), l'*Assut*; el *Campet* (1662).

i) Asp.

En Asp trobem la partida de la *Junta dels Rius*; la *Rambla del Riu* (1571), potser el *Vinalopó*; el «*Rio de Aspe*» (1297), avui de Tarafa; l'*Alteret* de la partida de *Mallup* (1571); el *Portitxol*; el *Coll de la Foia d'Estaperoza*; la «*Quasgada* ó *Quajada de Nogala*» (1297), la *mallada de Nogala* (1662), la *Masada de Nofalte* o *Nogala*; el *Molí d'Asp* (1662); la *Llometada dels Pasadors*; la *Foia de Tabayà* (1571), la *Serra de Tabayà* (1662), *Tabaià*, *Tabayan*, el *Camí de Tabaià*, la partida de *Tabaià*: podria vindre de l'àrab *tabaira*, «vas», o també de *tabak*, «panera, plat», per la forma del relleu, o perquè hi haguera una terrisseria; la *Canyada de Ferriol*; la *Mata de Martín Sánchez*.

j) Elx.

La delimitació amb el terme d'Elx tanca pel sud el terme general d'Alacant. Comença amb la *Mata de la Mota de Martí Sancho* (1297), la *Mata de Martí Sánchez* (1480), la *Mata de Martín Sancho* (1662); la documentació del segle XVIII diu que la Serra de *Tabaià* i la de *Martín Sancho* és la mateixa; la *Serra de Verdú*; el *Cabesol Blanc*; «los *Caballeros*» (1297), els *Cavallons* (1480), la *Serra dels Cavallons*; la *Canyada de Nogala*; les *Canyades de les Vallongues d'Elx*; la *Lloma*

Plana (1662); *la Font de la Perdiguera* (1662); *la Torrossilla* (1297), *Torrossella* (1480); *el Corral del Casalici*, o *el Casalici de Sirvent*; *la Canyada de Josep Segura* (1662); *l'Ermita de Santa Ana*; *el Portell de les Salades* (1662); *la Serra de «Sancho»* (1297); *el barranc de Simó* (1662); *el Carril dels Bous* (1662); *la Lloma del Portitxol* (1662), *el «Portichuelo»* (1297), *el Portitxol* (1480); *la Serra Rubia* (1480), i *la Penya Rubia* (1480); la rubia és una planta tintorera (*Rubia peregrina*), anomenada també roja o rogeta; *el Camí d'Alacant a Montfort* (1480); *la Vallonga*; *les Basses de Topolí*: és un cognom, en 1675 apareixen uns hereus de Jaume Topolí; *la Torre o torreta del Portitxol*, *el Portitxol d'Alacant*; la Torre del Pla apareix ja castellanitzada com a «Torre del Llano», o «Torrellano»; *l'Esquinal de les Llomes dels Colmenars* (1662); *el Trenc de l'Almeler* (1480): trenc té el significat de portitxol; *el Portell de l'Almeler* (1662); *la Lloma de l'Almeler* (1662); *la Serra Llarga o dels Colmenars*; *el Saladar* (1662), o *el Pla dels Saladars*; *el Cabelsol Redó*; *la Lloma del Ginebral*; *la Senieta*; *les Cases de l'Altet*; *la Torre del Cap de l'Aljup*; i *l'Escull de la Nau*, ja en l'illa de Tabarca.

k) Agost.

Amb Agost comencem a veure els pobles que estan inclosos, d'alguna forma, dins del terme general d'Alacant. Ací trobem *L'Alt de l'Àguila*, *la Punta de l'Àguila* o *el tossal de l'Àguila*; *les Penyes de l'Alabastre*, i *la Rambla de l'Alabastre*; *la Canyada de Verdegàs*, i *la Rambla de Verdegàs*; potser de verdeguer, amb el significat de prat, verger, lloc herbós (Alcover-Moll, 1951-68); *el Campello*, o la partida del *Campet*: és un diminutiu llatí conservat en època musulmana (Epalza, 1985); *la Cova del Serell*; *la Rambla del Pepió*: podria ésser un cognom, o ve vindre de papiola, una planta de l'especie *Glaucium luteum*, anomenada també cascall canut; *la Font de Pina*, *el barranc de Pina*, *l'Assegador de la Casa dels Pines*: Pina és clarament un cognom; la partida dels *Carrils*; *el Carril de Castalla*; la partida del *Derramador*; *les Ventetes*; *la Venta d'Agost*; *la Canyada Roja*; *la Serra del Ventós*.

l) Montfort.

La població de Montfort, com la d'Asp, és castellanitza en el segle XVIII⁴. Trobem ací *la Serra de Tabaià*, o *Mata de Martín Sancho*; *la Canyada de Sánchez*; *els Cavallons*; *la Torrossella*; *l'Abeurador Reial* o *de la Canaleta*; la «Cuesta de Tachon»: en el segle XVIII apareix un propietari nomenat Josef Tachon; *l'Alt del Moresno*, o *Serra del Moresno*; *el barranc de l'Infern*; *la «Hermosa»*; *la Venta Vella*; *la Lloma del Pou Blanc*, *l'Alt del Pou Blanc* o *dels Colladares*; *el «Charco del Sit*; *el Xaparral* o *la Carrasqueta*; *la Font de la Penya*; *la Bassa Vella del Coronel*; *la Pintada*, *Punta* o *Pic de les Àguiles*; *la Venta d'Agost*; *el Pou de Romero*; *el «Collado de la Avena»*; *la Cova del Salt del Moro*; *la Serra Tallada* o «Cortada»; *la Cova de Sant Pascual*, on va viure aquest Sant, que va fundar el convent de l'Orito (Bendicho, 1640).

ll) Vilafranquesa.

En 1592 Pere Franquesa va comprar dues heretats nomenades el Palamó i Orgègia, amb un total de 2.100 tafulles. Va establir 29 pobladors, i en 1598 va obtenir la Jurisdicció Alfonsina. En 1601 va delimitar el seu terme, i en 1604 va obtenir la Jurisdicció Suprema, separant-se del terme general d'Alacant. Vilafranquesa i el Palamó, doncs, no es corresponen exactament. Entre els topònims trobem *la Lloma d'Orgeja* (1601), *la Lloma de la Foia d'Orgeja* (1601), *la Font d'Orgeja* (1601), *el Camí d'Orgeja* (1601), *la Torre d'Orgeja* (1601), *la Séquia d'Orgeja* (1601), i *l'Heretat d'Orgeja* (1601). En el segle XVIII apareix aquesta partida com a *Orxeja*, *Orgega*,

(4) En l'Arxiu del Regne de València, E. Camara, 1721, exp. 31, hi ha documents originals sobre els oficials de Montfort fins 1707, escrits en català. També a l'Arxiu Municipal d'Alacant hi ha un volum de plets de Montfort del segle XVII. Tot açò pot servir per continuar el treball de Brauli Montoya i estudiar el procés de castellanització de Montfort i Asp.

Orgeja, i *Orgegia*. L'origen d'aquest topònim és difícil d'interpretar: podria ésser pre-romà, amb el significat de «vessant, coster, vora» (Coromines, 1965; v. I, pàg. 88); o bé podria venir de l'àrab, car l'existència d'una torre, i la seua semblança a d'altres topònims com *Orxeta* i l'*Orxa*, ens ho fa pensar, i significaria també «coster, rost» (Barceló, 1983). Un altre topònim interessant és *Els Palamons* (en plural), *els Palamons de Dalt*, *els Palamons de Baix*, *la Muntanya dels Palamons* (1601), *la Lloma del Palamó* (1601), *el Coll del Palamó* (1601), *la Lloma del Palamó Blanc* (1601). No sabem el significat d'aquest topònim, malgrat que Coromines creu que és mossàrab (Coromines, 1965). A més hi ha *el Camí de la Verónica* (1601); *la Cova d'Almodover* o *Almodover*, *la Muntanyeta d'Almodover* o *de la Cova d'Almodover* (1601); *la Lloma d'Almasa*, *la Muntanyeta* o *Lloma del Frontó d'Almaxar*, *la Muntanya d'Almaxa* (1601); *el Braçal de l'Alfals* (1601); *el Coll de Bonany*, *el Camí de Bonany*, i *la Muntanya de Bonany* (1601); *els Clots dels Frares* (1601); *la Casa dels Seguins*, la partida dels *Seguins*, *la Muntanyeta* de les partides dels *Seguins*, *la Font de Seguí* (1601): és un cognom; *el Camí del Cocó*: un cocó és un clot natural obert a la roca, on s'arreplega l'aigua (Alcover-Moll); la partida del *Raspeig*, *la Canyada del Raspeig*, *el tossalet del Raspeig* (1601): *raspeig* podria vindre de «rapa de raim», o bé d'alguna planta, però no està gens clar. En 1601 apareix «un raspeig de Pere Alemany»⁵. Segons Coromines pot ésser mossàrab.

m) Mutxamel.

De Mutxamel tenim pocs topònims: *les Terres dels Sogorbs*; *el Pla de l'Olivera*; *Tànger*, *Tànxer* o *Tàngel*; *l'Alt del Lladoner*; *la Foia dels Carratalans*: és un cognom, igual que *Sogorb*; *el Coll de Bonany*; *la Lloma de les Paulines*.

n) Busot.

En canvi de Busot tenim una nombrosa i rica toponímia. Comencem per la partida de *la Solana*; *la Penya de Bonalva*, *Foia de Bonalva* o *Monalva*, *Bonalva de Baix*; *el Vergeret*; *La Foia del Cebeçó*; la partida d'*Aigües*; *el Barranc Salat*; *la Canyada del Vergeret*; *la Canyada de l'Espino*: l'espino és un arbust (*Phamnus lycioides*); *l'Alquedra*; *la Canyada del «Esembuchar»*: aquest topònim potser vinga de botja, planta que s'utilitzava per a la cria de cucs de seda (*Anthyllis terniflora*). Desembotjar és treure els capells de seda de l'enramat de botges. *La Canyada de l'Almeler*; *la Foia de Parra*; *el Coll dels Planets* o *Penya del Llamp*; *la Penya del Pla*; *l'Alt de Requam*; *l'Alt del Pla de Pérez*; *la Font de Cabrafich*, *el barranc de Cabrafich*; *el Pla del Borrego*; *el barranc d'Arqués*; *les Penyes Roges*; *la Penya Ferosa*; *la Cova del Porc*, *el Coll del Porc*; *la Penya Foradada*, *o de la Cova del Porc*; *la Serra de Prisnella*, *Pisnella* o *de Pesnella*: potser vinga de pinell, planta que viu als clevills del rocam (*Hyperium ericoides*), o be del llatif pinna, «penya», que donaria penella (Alcover-Moll); la partida de *Ballesteras*, o de *Llofrius*; *Llofri* és un cognom; *les Foies de Dª Daria*, *l'Algepsar de les Foies de Dª Daria*; *els Banys de Busot*; *el barranc dels «Sapos»*; *la Foia de l'Apotecari*; *el Bolador*; *la Foia de Pastor*; *el Pla de l'Algepsar* o *Algepsars*; *el Carritxar*; *la Foieta del Segó*, o *del Cego*; *la Foia Fonda*; *la Pesquera*; *els Planets dels Dissabtes*; la partida de *l'Aigua Amarga*; la partida del *Fondo*; *les Tapietes*; *el Braç de l'Olivera*; *la Foia de la Pebrera*; *el Malladar*; *la Foia d'Alemany*; *la Foieta del Rector*: *la Foieta de Vitória*; *la Foia del Molló*; *la Foia del Canonge*.

o) Aigües.

Aigües s'independitza d'Alacant en 1818. En el segle XVIII apareix com *la Torre d'Aigües*, i la partida d'*Aigües*; mentre que en el segle XIX apareix com a *Aigües*, o *Aigües Altes*, mai no com *Aigües de Busot*, ja que el seu terme mai no ha pertanyut a Busot. La toponímia que apareix en la seua delimitació és: *el Camí de Busot*; *el barranc de Cabrafich*; *el Camí d'Aigües*;

(5) A.M. Alacant. Armari 14, n° 10. Llibre de Vilafranesca, pàg.

el barranc de les Bigues; la Serra de Baranyes, i el barranc de Baranyes; el Coll Blanc; la Torreta; el Malladar: lloc arrecerat on s'aturen a reposar els pastors i llurs ramats (Alcover-Moll); les Muntanyes dels Oliverons: són les oliveres tendres (Alcover-Moll); la Foia Ampla: l'Ombria dels Llorques; el barranc de la Cantarella; el Camí de l'Almeler del Ginebrar; l'Alt de la Fonteta de Borles, i l'Alt de la Mallada de Borles; el tossal del Racó Ample; el Contadoret; la Penya Roja; el Pla de Pérez; la Foia de Victòria; el Camí dels Banys de Busot; la Font de la Cogolla: de códolla, cocó, clot natural obert a la roca (Alcover-Moll); el Cabeçó; l'Assegador Reial; el Camí de Xixona; el Coll de les Estaques.

p) Sant Vicent del Raspeig.

Sant Vicent també s'independitza en el segle XIX, però en 1836. En la seua delimitació apareixen els topònims del Raspeig; la Creu de Vilafranesa; la Rambla del «Desembuchar» o de «los Acebuches»: ja hem vist que desembotjar ve de botja. Un altre problema es si ve de «Acebuches», com s'anomena en castellà l'olivera silvestre, que en català és ullastre, i si ens trobaríem davant d'una castellanització. Actualment apareix com a rambla del Rambujar, que podria vindre de ramblejar: formar rambla, estendre's l'aigua en un lloc pla (Alcover-Moll), i de fet al sud de Sant Vicent hi ha un lloc d'aigües indesices. La partida de Colomina; la partida de Torregrosa o Torregroses; Boqueres; el Canalet; l'Algepsar de les Amoladores; la Serra dels Talls; la Serreta Llarg; l'Hort del Torner; la Foia de Laurean; el Cocó; la Canasta; el Camí de Morelló; el Bec de l'Àguila: un bec és una penya que es prolonga horitzontalment més que el terreny circumdant (Alcover-Moll); la Venta de Guirau.

q) Alacant.

I ja pel que resta del terme general d'Alacant, anem a veure els topònims que ens apareixen. Són les partides de Santa Ana; el Pla de Bonrepòs; Caputxins; el Pla de la Cova o dels Àngels; el Tossal (després dit de Manises); Valladolid; Cabanes; Sant Blai; l'Espartal, o camp d'espert; la Foia de la Marquesa; Nogueroles, o la Foia de Nogueroles: potser un cognom, o potser una planta, la noguerola (Pistacia terebinthus).

Pel sud tenim la partida de Baver, que a la segona meitat del segle XVIII ja apareix Bavel: l'etimologia podria ésser pre-romana (Coromines, 1965), o bé vindre d'algun tipus de planta, com la bova (Typha sp), ja que en aquesta partida hi havia algunes fonts (Bendicho, 1640); la partida de les Talaies; la Vallonga, les Vallongues Velles: un topònim geogràfic molt expressiu, vall llonga o llarga; el Trenc de l'Almeler; el tossal Blanc: el Trenc de Pere d'Àgueda; el «Asembuche» de Santa Ana d'Elx; la Mallada de Navarro; la Cova de la Mota; la Foia de Josep Caparros; el Saladar; Aigua Amarga; el Pla de Nadal: és un cognom; la Saborida.

Per la part de ponent trobem la Serreta, Bacarot: és un cognom; Fontcalent; l'Alcoraia: d'origen àrab, que significa petita població, o bé centre de la calçada (Garcia Garija, 1985); el Clot de Rebolledo o la Foia de Rebolledo; potser un cognom d'origen aragonés; però també pot venir de «Rebollo», que deriva de rebrot, i en Aragó anomenen així la camforada (Camphorosma monspeliaca L.), planta quenopodiàcea que viu als terrenys secs i salins (Espasa-Calpe, vol. 49, pàg 113). De tota manera no és un topònim estrany al català, ja que correctament seria «Rebollet, Rebolleda, o Rebollar». En la mateixa família trobem la barrella, planta molt abundant al Camp d'Alacant. Segueixen l'Alt del Moresno; el Pic de la Punta, o Pic de l'Àguila; el Barranc de l'Infern: el nom fa referència a un barranc estret i fondo, de tipus càrstic; la Rambla de la Canyada (del Fenollar); la Font de la Mota; la Rambla de l'Alabastre; el Toll; el Pla de l'Olivera; el Pla dels Antigons; el Porquet; Rabassa: que significa soca, cep (Alcover-Moll); Sueca, de l'àrab, mercat; Moralet: de morera; Verdegàs; la Canyada del Fenollar.

I ja pel nord trobem l'Estret Roig; l'Horta de Pina: ja hem vist que és un cognom; l'Alt del Ventós, i el Pla del Ventós; el Carregador de la Neu; l'Escovella; la Creu de Fusta; el Pla de

la Governadora; la Cova de Diego Guijarro; el Raspeig; la Serra dels Fràres; Tànger, Tangel, les cases de Tanger; potser de l'àrab tagin: cassola de fang (Alcover-Moll, 1951-68); el Rabosar; el Calvari de Vilafranesa; la Muntanya de Vilafranesa: la partida del Garbinet: de garbí, sudoest, vent del sudoest; Orgega; la Creu de Pedra; el barranc de Marià; la Lloma de Guaita; la Goteta, Font de la Goteta, Horta de la Goteta; el Cap de l'Horta; Passió; Alcalasí; Fabraquer; la Santa Faç, el barranc de la Santa Faç; la Condomina: etimològicament «camp de secà» (Alcover-Moll); Almaxia, Almaxà, Almaixà: de l'àrab, lloc on es fa planter, horta, o bé potser marjal (Alcover-Moll); la partida del Calvari; la Muntanya del Calvari de Mutxamel; Maxmones, de l'àrab Maimun; la partida de Cotella: el Gualeró; la Cisterna de Blanquet; Baranyes de baralles; la partida de Xixí: el xixí és un cuc que es menja les olives (Alcover-Moll), però també podria ésser àrab; la partida Entre els dos Rius; de la Volta; del Riu de Feliu; el Riu Sec (el Montnegre); del Cap de Baix; Aigües Baixes; la partida de Penya-serrada; del Rosinet: les Tàpies de Jaume Sala; el Portell de la Moleta; el barranc de la Torrosella o de l'Infern; la Canyada de la Torrosella; el barranc de l'Espino; el Racó dels Asensis; el barranc de Gauritons; de guarida; la Lloma Rodona; la Llobera (prop del barranc de la Santa Faç); el Carritxalet o Carrissalet; el barranc de l'Alcantarella o de l'Alcantamola; el Cabeçó.

BIBLIOGRAFIA

- Alcover, Antoni M^a; Moll, Francesc de B.— *Diccionari Català-Valencià-Balear*. Palma de Mallorca, ed. Moll, 1951-68. 10 v.
- Barceló Torres, Carme.— *Toponímia aràbiga del País Valencià. Alqueries i Castells*. Xàtiva, gràf. Castillo, 1983. 307 p.
- Bendicho, Vicente.— *Cronica de la muy ilustre, noble y leal Ciudad de Alicante*. Manuscrit, 1640. 348 p.
- Climent Giner, Daniel.— *Les nostres plantes*. Alacant, Institut Juan Gil-Albert, 1985, 312 p.
- Corominas, Joan.— *Diccionario crítico etimológico de la lengua castellana*. Madrid, Gredos, 1954, 4 vol.
- Coromines, Joan.— *Estudis de toponímia catalana*. Barcelona, ed. Barcino, 1965. 2 vol.
- Coromines, Joan.— *Diccionari etimològic i complementari de la llengua catalana*. Barcelona, Curial, 1980. 8 vol.
- Epalza, Mikel de.— 'La dualidad Campello-Fahs en el espacio agrícola de Al-Andalus (Alicante-Castalla-Pedreguer-Madrid)', *Sharq Al-Andalus*, n° 4. Alacant, Secretariat de Publicacions de la Universitat d'Alacant, 1985. pàg. 159-173.
- Epalza, Mikel de.— 'El Cid=El León: ¿Epiteto árabe del Campeador?'. *Hispanic Review*, Filadelfia, 45, 1977. pàg. 67-75.
- Espasa-Calpe.— *Enciclopedia Universal Ilustrada Europeo-Americana*. Madrid, ed. Espasa-Calpe, 1908-30. 106 vol.
- García Garijo, Eneida.— 'La Alcoraya: un espacio histórico, agrícola y vial', *Sharq Al-Andalus*, n° 4. Alacant, Secretariat de Publicacions de la Universitat d'Alacant, 1985. pàg. 153-158.
- Moreu-Rey, Enric.— *Els noms de lloc. Introducció a la toponímia*. Barcelona, Unió Excursionista de Catalunya, 1964. 164 p.